

Романовська Л.А. – кандидат юридичних наук, директор ТОВ «Незалежні фахові експертизи», докторант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА РЕЗУЛЬТАТ НЕЗАЛЕЖНОЇ ФАХОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ

Потреба в організації та проведенні незалежної фахової експертизи зумовлені якістю національного законодавства та виникненням практичних проблем та пошуку шляхів їх усунення. Фактично така потреба перебуває в механізмі правозастосуванні цивільно-правових норм.

Результат незалежної фахової експертизи є наслідком творчої праці, який створюється шляхом застосування фаховими експертами цивільно-правових знань, якими вони володіють для спільного вирішення поставленого замовником експертизи завдання.

Результати інтелектуальної, творчої діяльності згідно з частиною першою статті 418 Цивільного кодексу України [1] об'єднанні загальним поняттям інтелектуальна власність. Відповідно до статті 420 Цивільного кодексу України до об'єктів права інтелектуальної власності віднесені літературні та художні твори, комп'ютерні програми, компіляції даних (база даних), наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки та інші.

Згідно з частиною другою статті 418 Цивільного кодексу України право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права та майнові право, зміст яких щодо певних об'єктів визначається окремо цивільним законодавством.

Результат незалежної фахової експертизи, незважаючи на створення його безпосередньо творчою працею науковців (фахових експертів), до переліку об'єктів інтелектуальної власності не включено.

У науковій літературі вже тривалий час розглядається правова експертиза як багатоаспектне явище та форма доктринального тлумачення законодавства (В. І. Семчик, О. А. Поліводський [2]). Як форма доктринального тлумачення законодавства,

наголошує Н. М. Пархоменко, правова експертиза означає дослідження окремих питань, які виникають в процесі реалізації положень чинного законодавства України, формування правової позиції у формі висновку або консультації, яке здійснюється провідним фахівцем – науковцем у галузі права. Як процес – проведення правової експертизи передбачає аналіз запитань, що виносяться на розгляд експерта, аналіз правової ситуації, яка виникла, опрацювання нормативної бази (національної та, за потреби, міжнародної), судової практики відповідно до постановлення експерту запитань. Як інструмент права науково-правова експертиза окремих положень чинного законодавства може бути дієвим засобом розв'язання проблеми правозастосування у конкретній справі та забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина [3, с.78-79].

Вважаю, поняття «незалежна фахова експертиза» є більш широким, оскільки фаховим експертом є особа, що має науковий ступінь за науковою спеціальністю влюбій галузі науки та має відповідні знання і досвід проведення такої експертизи. Тому, доцільно науково-правову експертизу розглядати як напрямком незалежної фахової експертизи, в якій беруть участь фахові експерти, що мають науковий ступінь за відповідною науковою спеціальністю у галузі юридичних наук.

Водночас, в договорі про надання послуг між замовником експертизи та організатором експертизи обумовлюються вимоги до результату незалежної фахової експертизи та визначаються особисті немайнові права і майнові права стосовно результату експертизи.

Особисті немайнові права на результати незалежної фахової експертизи мають належати їх творцеві, так як це передбачено частиною другою статті 423 Цивільного кодексу України, тобто фаховим експертами, творчою працею яких вони створені. Основне полягає у тому як ці результати будуть використані. Власне за їх створенням та подальшим використанням на основі обґрунтованої правової позиції замовник звертається до виконавця.

Майнові права на результати незалежної фахової експертизи повинні належати, згідно зі статтею 424 Цивільного кодексу України, замовнику експертизи, оскільки він реалізує намір на отриманні результату експертизи та оплачує її проведення, тому й має

за власним розсудом реалізовувати право на використання результату експертизи, виключне право дозволяти використовувати результат експертизи, виключне право перешкоджати неправомірному використанню результату експертизи та інші.

Окрім того, в договірних відносинах фахові експерти отримують право на використання зроблених у процесі проведення експертизи висновків та обґрунтувань у подальших наукових роботах та інших публікаціях, як за особистим авторством, так і в співавторстві, в межах професійного внеску, без посилання на ім'я замовника експертизи та його юридичні документи, що досліджувалися, дотримуючись зобов'язань щодо гарантії конфіденційності результату експертизи та інформації, яка отримана для цього від замовника експертизи.

Проте, проблема захисту авторського права на результати незалежної фахової експертизи в механізмі правозастосування цивільно-правових норм існує і пов'язана не лише з тим, що результат незалежної фахової експертизи не включено до переліку об'єктів інтелектуальної власності, а й відповідно щодо такого творчого результату не розповсюджено механізм захисту об'єктів права інтелектуальної власності.

Наразі, захист авторського права на результат незалежної фахової експертизи вбачається через оприлюднення отриманого результату шляхом реалізації наданого права фаховому експерту «...на використання зроблених у процесі проведення експертизи висновків та обґрунтувань у подальших наукових роботах та інших публікаціях...». В подальшому проблема захисту авторського права на результат незалежної фахової експертизи потребує ґрунтовного дослідження та напрацювання шляхів її вирішення.

Перелік використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 23.11.2021).

2. Семчик В. І., Поліводський О. А. Науково-правова експертиза як форма доктринального тлумачення законодавства. Право України. 2013. №5. С. 409-414.

3. Пархоменко Н.М. Науково-правова експертиза : доктринальні та законодавчі виміри. Альманах права. 2019. Випуск 10. С.77-82.

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ПЕРЕХРЕСТІ ДОКТРИН ТА ПРАКТИКИ :

**ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ**

Київ
Видавництво Ліра-К
2021

УДК 347.77 + 347.78
ББК 67.9(4УКР)304.3

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського інституту інтелектуальної власності
та права Національного університету «Одеська
юридична академія» (протокол № 7 від 8 грудня 2021р.)*

Інтелектуальна власність в перехресті доктрин та практики: виступи учасників науково-практичних конференцій : науково-практична конференція (Київ, 28 травня 2021 р. та 26 листопада 2021 р.). / Відповідальні за випуск професор Р.Б. Шишка та доцент Т.С. Макаришева. Київ : Вид-во Ліра-К. 2021. – ___ с.

У матеріалах збірника поміщені тексти виступів та повідомлень науковців України та практичних працівників з основних правових проявів проблем підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності, зокрема IV Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка фахівців у сфері інтелектуальної власності» (Київ, 28 травня) та III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Безпека у сфері інтелектуальної власності», яка відбулася (Київ, 26 листопада 2021 року у Київському інституті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»).

Видання адресоване науковим співробітникам, викладачам ВЗО, аспірантам, здобувачам, студентам, а також державним службовцям, працівникам служб безпеки суб'єктів господарювання, фахівцям за напрямом «Інтелектуальна власність».

В матеріалах, збережено авторський стиль та бачення напрямів, концептів та проявів безпеки, засобів форм та способів її забезпечення. Відповідальні за випуск не втручалися в надані матеріали, окрім технічних правок та явних помилок у текстах.

© Київський інститут
інтелектуальної власності та права
Національного університету
Одеська юридична академія», 2021

ЗМІСТ

Підготовка фахівців у сфері інтелектуальної власності
Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Київ, 28 травня 2021 р.).

Ківалов С.В.

Вітальне слово

Фелик В.І.

Привітальне слово

Шишка Р.Б.

Сучасні проблеми підготовки магістри: на прикладі спеціальності «Інтелектуальна власність»

Букач В.В.

Протидія інтелектуальному піратству в мережі інтернет.....

Гоголін В.В., Гоголіна Г.В.

CRM-система як об'єкт права інтелектуальної власності

Дяченко Н.П., Дяченко В.С.

Інтелектуально-правова освіта як чинник формування передумов зростання суспільної довіри

Кузьменко Л.Г.

Вивчення конкурентного права – важливий напрямок захисту прав інтелектуальної власності

Макаришева Т.С.

Про Industrial Design.....

Мельник О.О.

Проблеми сьогодення, що стосуються захисту інтелектуальної власності в Україні

Цибульов П.М., Юрчишин О. Я.

Здобуття компетентностей з інтелектуальної власності в дослідницькому університеті технічного профілю

Яворська О.С.

Інтелектуальне право України як універсальна навчальна дисципліна: проблеми та перспективи.....

Ярошевська Т.В.

Проблеми викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» у закладах вищої освіти.....

Бондаренко С.Ю.

Нормативно-правове забезпечення «права на забуття» в інтернет-браузері «Google» як один із методів функціонування GDPR.....

Дрогальчук Р.

Дисертації та їх автореферати як об'єкти цивільних прав

Макаренко Є.

Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права та захист комп'ютерного програмного забезпечення.....

Басик М.М.

Підготовка кадрів з інтелектуальної власності в Україні.....

Бровченко О.О.

Комерційне найменування та його захист

Борко Ю.Л.

Особливості розрахунку збитків від неправомірного використання об'єктів права інтелектуальної власності

Герасименко І.Б.

Гудвіл, як нематеріальний актив підприємства.....

Мамонтова В.В.

Право інтелектуальної власності на технічні умови.....

Безпека у сфері інтелектуальної власності
виступи та тези доповідей учасників третьої Всеукраїнської
науково-практичної конференції (м. Київ, 26 грудня 2021 р.)

Мельник А.В.

Привітальне слово

Фелик В.І.

Інтелектуальна безпека держави – запорука
конкурентоспроможності

Матвійчук В.К.

Форми прояву кримінального правопорушення,
незаконне використання знаку для товарів і послуг,
фірмового найменування, кваліфікованого
зазначення походження товару

Тупкало В.М.

Метод сигнатурного контролю ходу програм

Шишка Р.Б.

Прояви безпеки в сфері інтелектуальної власності.....

Кузнєцов Ю.М.

Роль держави у розвитку винахідницької діяльності.....

Ариф Джаміль оглу Гулиев

Сотрудничество Украины и Азербайджана
как основа безопасности

Данько-Сліпцова А.А.

Розвиток інформаційного суспільства в Україні

Дяченко В.С., Дяченко Н.П., Коваленко Н.А.

Забезпечення права інтелектуальної власності
у сфері інформаційно-комунікаційних технологій

Карпенко Р.В.

Актуальні проблеми захисту й охорони прав інтелектуальної
власності в мережі Інтернет

Карпенко Р.В., Тарасенко С.Г.	
Напрями подальшого удосконалення правового захисту раціоналізаторських пропозицій	
Кожевникова В.О. Дідук А.Г.	
Особливості правового регулювання комерційної таємниці та ноу-хау за законодавством зарубіжних країн.....	
Макаришева Т.С.	
Кожен з нас – споживач реклами	
Мельник О.О.	
Особливості захисту інтелектуальної власності.....	
Романовська Л.А.	
Проблеми захисту авторського права на результати незалежної фахової експертизи в механізмі правозастосування цивільно-правових норм.....	
Ромашко А.С., Данильченко М.А. Гутник А.З.	
Безпека інтелектуальної власності на різних етапах життєвого циклу об'єкта	
Фокша Л.В.	
Угода про нерозголошення інформації	
Харь І.О.	
Суб'єкт кримінального правопорушення, що передбачене ст. 229 КК України	
Берегеля В.А.	
Торговельна марка, яка подарувала світу йогурт	
Бобік В.В.	
Захист прав інтелектуальної власності в сфері моди	
Бондаренко С.Ю. Вітомський Ю.Л.	
Когнітивні підстави детермінації плагіату як психологічна проблема соціокультурних відносин	
Діброва Т.Ф.	
Захист принципів моралі при реєстрації торговельної марки.....	

Зибіна А.С.

Особливості захисту прав на доменне ім'я:
тенденції та перспективи

Єгорова Ю.В.

Особливості захисту інтелектуальної власності
у соціальних мережах в Україні.....

Іванова М.А.

Деякі проблеми захисту авторських прав
у мережі Інтернет

Іванюк О.В.

Інтелектуальна власність та публічний інтерес.....

Корчемна М.Я.

Основні положення Паризької конвенції
про охорону промислової власності (1883).....

Лукановецький В. О.

Designed by apple in California

Мукомела К.О.

Зарубіжний досвід регламентації кримінальної
відповідальності за порушення прав
інтелектуальної власності: на прикладі США

Мухай А.А.

Дещо до питання порушення у сфері авторського права

Стадник А.В.

Проект створення компанії з виробництва автомобілів

Стеценко К.С.

Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності

Яреха В.А.

Проблема захисту інтелектуальної власності
ІТ сфери в Україні

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28 травня 2021 р.).

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Радий вітати учасників, гостей та організаторів з відкриттям IV Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка фахівців у сфері інтелектуальної власності» яка стала своєрідним брендом нашого інституту, що проводиться щороку та збирає фахівців, відданих справі інтелектуальної власності та охороні прав на її результати.

Досі впевнений, що це чудова нагода для спеціалістів і науковців не тільки обмінятися досвідом, новими напрацюваннями, досягненнями, відкриттями, а й ознайомитися із сучасним станом інтелектуальної власності та оцінки змін та доповнень до чинного законодавства у цій сфері не в кращу сторону. Маю надію, що ця конференція стане вагомим внеском у розвиток пріоритетної для України галузі та підвищення якості підготовки фахівців.

Це важливо у зв'язку з вимогами чинного законодавства, організаційним перетворенням інституту зі структурного підрозділу Національного університету «Одеська юридична академія» у самостійний заклад вищої освіти як і заявити про себе в цей непростий час. Звичайно карантинні заходи не кращим чином вплинули на презентабельність заходу та можливість спілкування фахівців. Проте цей захід, як унікальна можливість для фахівців України та зарубіжжя зібратись в on line режимі та обговорити актуальні питання розвитку підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності ми підтримуємо і будемо підтримувати надалі.

Зрозуміло, що реформа у промисловій власності та змагання з вплив на кваліфікації її об'єктів потребує оновлення фахівців нової генерації, розвитку матеріального та програмного забезпечення, нових кадрів та креативних ідей. Нам слід підготувати з врахування зазначеного нове методичне забезпечення підготовки

фахівців, пройти ліцензування та акредитацію, врешті-решт підтвердити нашу спроможність та фаховість.

Переконаний, що професіоналізм, знання, досвід і високі людські якості науково-педагогічного персоналу, як потужного та самодостатнього колективу сприятиме вирішенню цих нагальних завдань, та ефективно модернізувати діяльність з підготовки менеджерів, юристів, аналітиків у сфері інтелектуальної власності. Тому посприє й обмін досвідом.

Висловлюю подяку організаторам та учасникам конференції за надану можливість поспілкуватися з колегами та збагатитися новими знаннями та досвідом підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності.

Бажаю учасникам науково-практичної конференції плідної роботи та нових творчих здобутків !

З повагою,
Президент Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук,
Заслужений юрист України

С.В. Ківалов

Вельмишановні учасники конференції!

Від імені колективу нашого інституту щиро вітаю Вас з відкриттям IV Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка фахівців у сфері інтелектуальної власності» .

Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» традиційно підтримує взятий напрям наукового забезпечення підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності та щорічно організовує з цієї нагоди у форматі Міжнародних науково-практичних конференцій. Метою таких заходів є привернення уваги науковців, практиків у сфері інтелектуальної власності, політиків, громадськості, усіх причетних структур до найважливіших проблем охорони прав на її об'єкти та вишколу фахівців відповідно сучасних вимог.

Надзвичайно важливо, що розгляд пріоритетних питань підготовки таких фахівців відбувається в потужному науково-експертному середовищі, за участю представників відомих наукових шкіл, практиків, управлінських та нормотворчих структур, громадських об'єднань та самих учасників навчального процесу на основі міжгалузевого та мультидисциплінарного підходу.

Це зумовлено складністю і масштабністю наявних проблем в підготовці фахівців, проблемами сучасної вищої школи, появою нових викликів об'єктивного та суб'єктивного походження , які потребують консолідації зусиль наукової спільноти.

Пошук шляхів вдосконалення підготовки фахівців та вдосконалення охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності об'єднало прагнення вчених, педагогів, менеджерів сприяти формуванню нового освітянського середовища в інтересах забезпечення безпеки в цій сфері. Це загострилося з пандемією та переходом на дистанційне навчання.

Програмою конференції передбачено розгляд широкого тематичного спектру питань, за участю науковців і практиків різних фахів, обмін досвідом підготовки. Обговорення сучасних проблем вищої освіти та підготовки зазначених фахівців сприятиме обґрунтуванню перспективних шляхів їх вирішення.

Ця конференція є свідченням наших прагнень спільними зусиллями сприяти вирішенню пріоритетних проблем в цій сфері з урахуванням сучасних тенденцій та ефективних механізмів протидії загрозам. Ми не боїмось вчитися та запозичувати досвід інших закладів вищої школи, запрошувати яскравих науково-педагогічних працівників для забезпечення навчального процесу.

Впевнений, нові досягнення, конструктивні дискусії та відвертий діалог з розв'язання актуальних проблем підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності, сприятимуть формування її концепту, удосконаленню навчального процесу та його ефективності.

В.о. ректора Київського інституту
інтелектуальної власності та права
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

В.І. Фелик

Наукове видання

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
В ПЕРЕХРЕСТІ ДОКТРИН ТА ПРАКТИКИ :**

**ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЙ**